

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7Co/399/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5614203559
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Mária Kašíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2016:5614203559.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Františka Dulačku a členiek senátu Mgr. Márie Kašíkovej a Mgr. Kataríny Beniačovej, v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting, s.r.o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 3, Česká republika, IČO: 26 429 705, právne zastúpený Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti odporcovi: M. Y., bytom W. I., D. XXXX/XX, o zaplatenie 1.709,37 eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 8C/97/2014-20 zo dňa 13. októbra 2014, takto

rozhodol:

P r i p ú š ť a čiastočné späťvzatie návrhu, rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš, č. k. 8C/97/2014-20 zo dňa 13.10.2014 v časti výroku, ktorým zamietol návrh o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 1.739,37 Eur od 12.01.2011 do 13.11.2012 a zo sumy 1.709,37 Eur od 14.11.2012 do zaplatenia z r u š u j e a v tomto rozsahu konanie z a s t a v u j e .

Rozsudok okresného súdu v časti výroku, ktorým návrh zamietol o zaplatenie zmenkovej sumy vo výške 1.709,37 Eur, zmenkového úroku vo výške 0,06 % denne zo sumy 1.739,37 Eur od 12.01.2011 do 13.11.2012 a zo sumy 1.709,37 Eur od 14.11.2012 do zaplatenia, 6 % úroku zo zmenkovej sumy 1.739,37 Eur od 25.04.2011 do 13.11.2012 a zo sumy 1.709,37 Eur od 14.11.2012 do zaplatenia, zmenkovej odmeny vo výške 5,80 Eur a vo výroku o trovách konania, p o t v r d z u j e .

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

Okresný súd návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol, odporcovi právo na náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení rozsudku uviedol, že navrhovateľ sa návrhom na začatie konania domáhal, aby súd podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.07.2007 (v ďalšom texte už len "Nariadenie") vydal bez pojednávania proti odporcovi rozsudok, ktorým ho zaviazal na zaplatenie žalovanej istiny a príslušenstva. Návrh odôvodnil tým, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú odporca vystavil dňa 02.08.2010 na zmenkovú sumu 1.739,37 eur, keď odporca sa zároveň zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 12.01.2011. Odporca ako vystaviteľ zmenky doposiaľ zaplatil 30.- eur.

Okresný súd v ďalšej časti odôvodnenia rozsudku s poukazom na listinné dôkazy (spis Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 10Er/2490/2012, zmenka zo dňa 02.08.2010) a citujúc viaceré ustanovenia Nariadenia, Smernice č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (v ďalšom texte už len "Smernica"), zmenkového a šekového zákona (v ďalšom texte už len "zák. č. 191/1950 Sb."), ako i ustanovenia Občianskeho zákonníka a zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch konštatoval, že návrh navrhovateľa je nedôvodný. V prvom rade zdôraznil, že predmetom konania

nemôže byť plnenie zo zmenky, takže súd sa jej platnosťou či neplatnosťou nezaoberal. Ak by predmetom konania bolo plnenie zo zmenky, na konanie by bol príslušný Okresný súd Žilina v zmysle § 10 ods. 1, 2 písm. e/ zák. č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky. Krajský súd v Žiline však vo viacerých rozhodnutiach v skutkovo a právne obdobných veciach (napr. vo veci sp.zn. 13Ncb/21/2013) uviedol, že na konanie je podľa čl. 4 Nariadenia príslušný Okresný súd Liptovský Mikuláš ako všeobecný súd odporcu, nakoľko ide o cezhraničný spor s nízkou hodnotou. Súd teda vec posudzoval len z hľadiska platnosti zabezpečenia záväzku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere zmenkou a na vec aplikoval spotrebiteľské právo. V súlade s čl. 4 bod 4 Nariadenia vyzval navrhovateľa na doplnenie návrhu a predloženie listinných dôkazov. Navrhovateľ napriek výzve súdu návrh na uplatnenie pohľadávky nedoplnil a neopravil, o tomto procesnom dôsledku bol riadne poučený. Z pripojeného spisu sp. zn. 10Er/2490/2012 mal preukázané, že zmenka priložená k návrhu na začatie konania bola vystavená na zabezpečenie spotrebiteľského úveru poskytnutého spoločnosťou Pohotovosť, s.r.o. so sídlom v Bratislave, IČO: 35 807 598 (veriteľom) odporcovi (dlžníkovi). Výška úveru bola podľa úverovej zmluvy dohodnutá na 300,- eur, výška poplatku na 288,- eur, odporca ako dlžník mal celkovo vrátiť vyššie označenému veriteľovi sumu 588,- eur. Právna úprava platná v čase vystavenia zmenky (§ 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z. z.) zakazovala splnenie dlhu od spotrebiteľa zmenkou alebo šekom v súvislosti s poskytovaním úveru. Veriteľ mohol prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva, maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru, čo v súdenom prípade predstavuje 240,- eur (30 % istiny z 800,- eur poskytnutého úveru). Navrhovateľ si uplatňuje právo na zaplatenie istiny 1.709,37 eur a jej príslušenstva, čo znamená pre veriteľa zákaz zmenku prijať a povinnosť kedykoľvek ju na požiadanie vydať dlžníkovi. Táto povinnosť platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. Pre neplatnosť dohodnutého zabezpečenia záväzku z dôvodu jeho rozporu so zákonom potom súd nemohol žalobe vyhovieť ani sčasti. V závere odôvodnenia súd zdôraznil, že pri zmenke ako cennom papieri treba striktno rozlišovať neplatnosť zmenky pre nesplnenie podmienok podľa zmenkového a šekového zákona č. 191/1950 Sb. od neplatnosti dojednaní o vystavení a vyplnení zmenky za účelom zabezpečenia pohľadávky veriteľa zo spotrebiteľských právnych vzťahov.

Proti rozsudku podal odvolanie navrhovateľ, ktorý ho žiadal zmeniť tak, že jeho návrhu sa v celom rozsahu vyhovie. Odvolaním napádal rozsudok okresného súdu z dôvodu, že konanie, ktoré predchádzalo vydaniu rozsudku, má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, v konaní mu bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom a tiež z dôvodu, že napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podstata rozsiahleho odvolania navrhovateľa spočívala v tvrdení, že požiadavka okresného súdu na doplnenie návrhu bola irelevantná, čo vysvetlil v odpovedi na výzvu súdu. V súlade s konštantnou judikatúrou českých a slovenských súdov je zmenka samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy a pokiaľ okresný súd sa nezaoberal jednotlivými ustanoveniami zák. č. 191/1950 Sb., odignoroval predmet sporu. Nesúhlasil s názorom okresného súdu, že súd bol v tomto konaní oprávnený z úradnej činnosti skúmať, či ide o spotrebiteľský vzťah. Nakoľko súd v tomto smere neuviedol žiadne konkrétne argumenty, je potrebné jeho rozhodnutie považovať za arbitrárne a nepreskúmateľné. Skutočnosti o existencii iného vzťahu medzi pôvodným majiteľom zmenky a odporcom v predmetnom konaní netvrdil, a preto nebol v tomto smere nositeľom dôkazného bremena. Súd si sám vytvoril pochybnosť (nie reálny poznatok z vykonaného dokazovania, ale čistý, ničím nepodložený dohad) o tom, že by medzi predchádzajúcim majiteľom zmenky a odporcom mohol existovať iný záväzkový vzťah, než aký je predmetom tohto súdneho konania. Okresný súd ignoroval ust. § 17 zák. č. 191/1950 Sb., z ktorého vyplýva, že odporca nie je vo všeobecnosti oprávnený vznášať kauzálné námietky voči majiteľovi zmenky. Odporca podľa označeného ustanovenia síce môže vzniesť určité námietky, ale dôkazné bremeno je na ňom. Odporca v prejednávanej veci žiadne námietky nevzniesol, okresný súd nebol legitimovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods. 1 O.s.p. vznášal námietky voči zmenke za odporcu. Okresný súd v rozpore s označeným ustanovením O.s.p. vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi (úverovou zmluvou, exekučným spisom), ktoré dokazovanie účastníci sporu nenavrhovali. Ak navrhovateľ v konaní predložil ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, súd mal rozhodnúť o jeho nárokoch len z tohto ním predloženého dôkazu. Odporca mohol na základe čl. 5 ods. 3, 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak tak neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté. Navrhovateľ v súvislosti s právnym posudzovaním zmenky a nárokov z tohto cenného papiera poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22.08.2002, sp. zn. 25Cdo/1839/2000, podľa ktorého zmenkový záväzok je celkom samostatný a oddelený od záväzku, ktorý bol pôvodom

jeho vzniku. Nakoľko zmenkový záväzok je priamy, bezprostredný, nesporný, abstraktný, samostatný a celkom nezávislý aj od zabezpečovanej pohľadávky, súd nemôže od navrhovateľa požadovať, aby preukázal vzťah medzi pôvodným majiteľom zmenky a odporcom. Navrhovateľ poukázal i na § 17 zák. č. 191/1950 Sb. (ktorým sa obsahovo prebral čl. 17 Ženevského dohovoru o jednotnom zmenkovom zákone), ktorý zakotvuje zásadu zmenkového práva v tom smere, že dlžník zo zmenky v zásade nemôže vznášať určité námietky následnému majiteľovi zmenky. Navrhovateľ v závere odvolania citoval pasáže z niektorých rozhodnutí odvolacích súdov (Krajský súd v Prešove, v Banskej Bystrici).

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa písomne nevyjadril.

V priebehu odvolacieho konania navrhovateľ zobral návrh späť v časti o zaplatenie zmenkového úroku 0,19% denne (pôvodne žiadaný 0,25% denne) s tým, že zotrváva na zmenkovom úroku 0,06% denne.

Krajský súd vyzval odporcu, aby súdu oznámil či s čiastočným späťvzatím návrhu súhlasí alebo nesúhlasí. Výzvu odporca obdržal dňa 04.02.2016, napriek tomu ostal nečinný a na výzvu nereagoval.

Podľa ust. § 208 O.s.p., ak je návrh na začatie konania vzatý späť, keď už rozhodol súd prvého stupňa, ale jeho rozhodnutie nie je dosiaľ právoplatné, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie nepripustí, ak druhý účastník s tým nesúhlasí. Ak späťvzatie pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa a konanie zastaví.

Navrhovateľ môže vziať návrh na začatie konania späť, a to aj sčasti i po rozhodnutí súdu I. stupňa, avšak iba do tej doby, pokiaľ toto rozhodnutie sa nestalo právoplatným. Čiastočné späťvzatie návrhu bolo súdu doručené po tom ako bol rozsudok okresného súdu dňa 13.10.2014 vyhlásený. Rozhodnutie o čiastočnom späťvzatí návrhu na začatie konania, ku ktorému došlo po rozhodnutí súdu I. stupňa, je závislé na stanovisku druhého účastníka. Ak druhý účastník s čiastočným späťvzatím návrhu nesúhlasí, odvolací súd čiastočné späťvzatie návrhu nepripustí. Dôvody nesúhlasu druhého účastníka neskúma. Vzhľadom na to, že odporca nevyjadril s čiastočným späťvzatím návrhu navrhovateľa nesúhlas, odvolací súd rozhodol, že čiastočné späťvzatie návrhu na začatie konania ohľadom zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 1.739,37 eur od 12. 01. 2011 do 13. 11. 2012 a zo sumy 1.709,37 eur od 14. 11. 2012 do zaplatenia pripúšťa, rozsudok okresného súdu v tejto časti zrušuje a konanie v tejto časti zastavuje.

Následne sa krajský súd zaoberal ostatnou časťou rozsudku okresného súdu, ktorá bola napadnutá odvolaním.

Krajský súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie bolo podané včas a smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 201, § 204 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu § 212 ods. 1 O.s.p. a tento vo výrokoch, ktorými v ostatnej časti návrh navrhovateľa zamietol a trovách konania podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Po čiastočnom zastavení konania rozsudok okresného súdu je napadnutý čo do zaplatenia istiny 1.709,37 eur, zmenkového úroku vo výške 0,06% denne zo sumy 1.739,37 eur od 12.01.2011 do 13.11.2012 a zo sumy 1.709,37 eur od 14.11.2012 do zaplatenia, zákonného úroku 6% ročne zo sumy 1.739,37 eur od 25.04.2011 do 13.11.2012 a zo sumy 1.709,37 eur od 14.11.2012 do zaplatenia, zaplatenia zmenkovej odmeny 5,80 eur. Rozsudok v napadnutej časti je správny. Odvolí súd sa stotožňuje s odôvodnením rozsudku prvostupňového súdu, na ktoré poukazuje v zmysle ust. § 219 ods. 2 O.s.p. a nie je žiaduce, aby opakovane vecne správne závery okresného súdu.

Podstata odvolacích námietok navrhovateľa spočíva v tvrdení, že okresný súd nebol oprávnený z úradnej činnosti skúmať, či ide o spotrebiteľský vzťah z dôvodu, že nárok bol uplatnený na základe zmenky, ktorá je samostatným abstraktným záväzkom akcesorickej povahy. Ak navrhovateľ v konaní predložil ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, súd mal rozhodnúť o jeho nárokoch len z tohto ním predloženého dôkazu. Súd nemôže vzhľadom na charakter zmenky od navrhovateľa požadovať, aby preukázal vzťah medzi pôvodným majiteľom zmenky a odporcom.

Odvolací súd považuje odvolacie námietky navrhovateľa za nedôvodné. Poukazuje predovšetkým na spoločné stanovisko Občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. októbra 2015 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 8/2015 pod č. 93. Z bodu II. tohto stanoviska vyplýva, že ak je vystaviteľom blankozmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve. Najvyšší súd Slovenskej republiky v odôvodnení k uvedenému spoločnému stanovisku poukázal, že vo vzťahu k aplikácii nariadenia [Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu] možno konštatovať, že toto nekladie žiadne preukážky v možnosti preskúmať doložené listiny súdom a je možné aplikovať všetky procesnoprávne princípy použiteľné v slovenskom právnom poriadku. Predovšetkým aplikáciu znalostí určitých okolností súdu z jeho činnosti (notor jeti) a zohľadnenie ochrany slabšieho v konaní či ochrany dobrých mravov. Z nariadenia nevyplýva povinnosť súdu automaticky návrhu vyhovieť. Aj v prípade absencie aktivity navrhovateľa v konaní, pokiaľ súd vzhľadom na návrhu také skutočnosti, ktoré ho povedú k záveru o neprípustnosti návrhu, návrh zamietne. Z procesného hľadiska teda k návrhu môže súd pristupovať rovnakou mierou ingerencie ako k akémukoľvek inému návrhu uplatnenému v konaní pred súdom, riadiac sa len osobitnými pravidlami týkajúcimi sa určitej časovej náročnosti v zmysle uložených lehôt podľa nariadenia. Súd môže konať aj formou nariadeného pojednávania, nemusí to byť vždy len na základe návrhu účastníka, ale aj keď to sám považuje za potrebné. Keďže navrhovateľ v posudzovaných prípadoch nežiadal vydanie zmenkového platobného rozkazu, tak nariadenie je len procesný prostriedok, ktorý konanie urýchľuje, ale nebráni postupovať s rešpektovaním vyššej súdnej ochrany spotrebiteľa vykonaním potrebného dokazovania. Z judikatúry Súdného dvora EÚ vyplýva všeobecná zásada, podľa ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení smernice 93/13/EHS spotrebiteľovi musí byť poskytnutá, čo potvrdzuje aj čl. 14 smernice 87/102/EHS. Všeobecne je potrebné rešpektovať základnú zmenkovoprávnu doktrínu, že zo zmenky samotnej ako abstraktného cenného papiera nie je možné bez ďalšieho určiť, či ide o spotrebiteľa. Vzhľadom na abstraktnosť cenného papiera odporca, pokiaľ je spotrebiteľom, mal by túto skutočnosť namietat. Pokiaľ však súd spoľahlivo zistí, že na strane odporcu ide o spotrebiteľa, poskytne mu ochranu prostredníctvom právnej úpravy o ochrane spotrebiteľa. V tejto súvislosti poukázal Najvyšší súd Slovenskej republiky na rakúsku právnu prax, ako aj nález Ústavného súdu ČR sp. zn. Pl ÚS 16/12 zo dňa 16.10.2012. Najvyšší súd SR konštatoval, že nemá dôvod odkloniť sa od takýchto všeobecne akceptovaných výkladových pravidiel členských štátov EÚ. Podľa odvolacieho súdu je tu potrebné tiež akcentovať už v citovanom českom náleze vyslovené pravidlo, že zákaz zneužitia práva je silnejší než dovolenie dané právom, a pokiaľ právna norma určité správanie aprobuje a iná za predpokladu, že je zneužívané, ho zakazuje, takéto konanie v skutočnosti nie je výkonom práva, ale protiprávnym úkonom. Výkonu práva, ktoré je jeho zneužitím, súdy nesmú poskytnúť ochranu, keďže takýto postup by bol v rozpore s ústavou chránenými právami.

Navrhovateľ uplatnil v danom prípade nárok na základe zmenky, na ktorú sa vzťahuje špeciálny zákon, Zákon zmenkový a šekový č. 191/1950 Sb.. Zmenka je cenným papierom vydaným v zákonom stanovenej forme, ktorým sa konkrétna osoba (zmenkový dlžník) zaväzuje majiteľovi zmenky zaplatiť v mieste a čase vyplývajúcom zo zmenky čiastku zmenkou určenú s tým, že ide o záväzky priame, bezpodmienečné, nesporné a abstraktné. Abstraktnosť záväzku pritom znamená, že zákon neviaže vznik zmenkových nárokov na žiadne iné okolnosti než na splnenie formalít, ktoré predpisuje, pričom nie je možné skúmať ani hospodárske dôvody jej vzniku. Nespornosť záväzku zo zmenky sa prejavuje tým, že majiteľ zmenky nemusí pri predkladaní zmenky na zaplatenie ani neskôr pri jej vymáhaní preukazovať nič iné, než to, že je vlastníkom zmenky. Nemá dôkaznú povinnosť preukazovať, že mu povinný zo zmenky skutočne dlží zmenkovú sumu. Zo zmenky vzniká celkom samostatný záväzkový vzťah, ktorý existuje nezávisle na hospodárskom dôvode jej vzniku. Výnimku zo zásady takto zvýšenej nespornosti abstraktnosti zmenkového záväzku tvorí preukázaná námietka dlžníka, že posledný majiteľ zmenky pri jej nadobúdaní konal vedome na škodu dlžníka.

Uvedené zásady vyplývajú zo Zmenkového a šekového zákona č. 191/1950 Sb. ako zákona špeciálneho vo vzťahu lex generalis, ktorým je ako Občiansky, tak aj Obchodný zákonník. Súd však nemôže akceptovať výkon práva účastníka na základe Zmenkového a šekového zákona, pokiaľ tento výkon práva zneužíva na škodu iného účastníka (spotrebiteľa). Takémuto výkonu práva súdy nemôžu poskytnúť právnu ochranu, keďže takýto postup by bol v rozpore s ústavou chránenými právami.

Povahu špeciálnej úpravy má však aj úprava ochrany spotrebiteľa vyplývajúca jednak z ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ako aj z osobitných špeciálnych zákonov (napr. zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa). Súdny sú povinný z úradnej povinnosti poskytnúť spotrebiteľovi v súdnom konaní právnu ochranu tak, ako vyplýva z vnútroštátneho práva a z ustanovení smernice 93/13/EHS. Táto právna ochrana musí byť spotrebiteľovi poskytnutá aj pri vymáhaní nárokov zo zmenky, ako to vyplýva aj z citovaného spoločného stanoviska Najvyššieho súdu SR. Ochrana spotrebiteľa akcentuje aj právna úprava Zákona zmenkového a šekového, keď v znení účinnom do 31.12.2010 umožňovala v striktnom stanovenom rozsahu používať zmenky aj v spotrebiteľských vzťahoch a od 01.01.2011 sa zmenka v spotrebiteľských vzťahoch používať nemôže, pričom na prejednávanej veci je potrebné aplikovať hmotnoprávnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola v konaní uplatnená zmenka vystavená.

Z uvedených dôvodov súd považoval právny vzťah, ktorý vznikol medzi spoločnosťou Pohotovosť, s.r.o. a odporcom za vzťah spotrebiteľský, a teda na tento vzťah aplikoval ustanovenia spotrebiteľského práva. Povaha uvedeného právneho vzťahu sa nezmenila ani postúpením (indosovaním) zmenky. Súd potom v danom prípade mal za to, že zmenka slúži ako zabezpečovací právny prostriedok zo spotrebiteľského vzťahu.

Navrhovateľ si uplatnil žalovaný nárok v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 861/2007. Ide však len o procesný prostriedok pre uplatnenie nároku. Z nariadenia nevyplýva povinnosť súdu automaticky návrhu vyhovieť. Z čl. 4 bod 4 nariadenia vyplýva možnosť súdu, ak sa pohľadávka zdá zjavne neopodstatnená alebo návrh neprípustný, alebo ak navrhovateľ tlačivo v návrhu na uplatnenie pohľadávky nedoplnil alebo neopravil v rámci určenej lehoty, návrh zamietnuť. Tento postup je možný aj v prípade absencie aktivity navrhovateľa v konaní, pokiaľ súd vzhľadom na návrhu také skutočnosti, ktoré ho povedú k záveru o neprípustnosti návrhu, alebo nedôjde k jeho doplneniu alebo oprave v rámci určenej lehoty.

Okresný súd v rámci svojej úradnej činnosti zistil pripojením vlastného spisu sp. zn. 10Er/2490/2012, že zmenka, ktorá bola priložená k návrhu na začatie konania, bola vystavená na zabezpečenie spotrebiteľského úveru poskytnutého veriteľom POHOTOVOSŤ, s. r. o., Bratislava pri výkone podnikateľskej činnosti dlžníkovi, nepodnikajúcej fyzickej osobe M. Y.. Výška úveru bola v úverovej zmluve uzavretej dňa 03.06.2010, dohodnutá na 300,- eur, výška poplatku 288,- eur a dlžník mal celkovo vrátiť 588,- eur. Túto skutočnosť navrhovateľ nespochybnil. Pri takomto zistení, že účastníkom na strane odporcu je spotrebiteľ, bolo povinnosťou okresného súdu preskúmať uplatnený nárok v zmysle zásad spotrebiteľského práva na ochranu slabšieho účastníka právneho vzťahu.

Podľa názoru odvolacieho súdu bolo povinnosťou navrhovateľa vyplývajúcou z čl. 4 bod 4 nariadenia na výzvu súdu doplniť alebo opraviť tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky o údaje uvedené okresným súdom v tlačive B, keďže išlo výlučne o skutočnosti a listiny, ktoré súviseli s poskytnutím ochrany spotrebiteľovi, na ktorú je súd povinný z úradnej povinnosti prihliadať. Navrhovateľ na výzvu súdu žiadané údaje riadne nedoplnil, boli tak splnené procesné podmienky na zamietnutie návrhu v zmysle čl. 4 bod 4 nariadenia. Odvolací súd sa stotožnil s rozhodnutím prvostupňového súdu a napadnutý rozsudok potvrdil s tým, že postup navrhovateľa pri výkone práva považuje za rozporný s dobrými mravmi, a preto mu nemôže poskytnúť právnu ochranu. Úlohou súdu je dosiahnuť spravodlivé usporiadanie vzťahov medzi účastníkmi (§ 1 O.s.p.). Navrhovateľ je nástupcom práv zo zmenky po spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o.. Odvolaciemu súdu je z úradnej činnosti známe, že už v minulosti táto spoločnosť využívala viaceré nekalé praktiky, pre ktoré jej bola odopretá súdna ochrana. Odvolací súd podotýka, že veriteľ ako dodávateľ finančnej služby (oproti neználemu spotrebiteľovi) s odbornou starostlivosťou mal a musel vedieť, že nemá používať neprijateľné podmienky a má poznať aj dôsledky ich používania. Navrhovateľ ako nadobúdateľ zmenky zabezpečujúcej záväzok spotrebiteľa musel počítať s tým, že nárokom majúcim svoj základ v nekalej podmienke a jej použití súd nemôže poskytnúť právnu ochranu. Postup podľa vyššie uvedeného Nariadenia odvolací súd považuje za vedomé, nečestné a nedobromyseľné konanie navrhovateľa na škodu odporcu. Obidve spoločnosti POHOTOVOSŤ, s.r.o., ako aj navrhovateľ sú prepojené cez spoločného právneho zástupcu spoločnosť Frídrih Paľko, s.r.o.. Navrhovateľovi preto musela byť zrejma spotrebiteľská povaha úverovej zmluvy zabezpečenej zmenkou. Keďže zmenky obsahujú priamy odkaz na úverovú zmluvu, musel si byť teda vedomý osobitnej ochrany, ktorá na spotrebiteľov dopadá. Takýto výkon práva nemôže požívať v právnom štáte právnu ochranu.

Navyše odvolací súd dodáva že i napriek tomu, že odporca v konaní vyslovene nenamietal, že zmenka je neplatná, prvostupňový súd je oprávnený skúmať jej platnosť, pretože hoci aj keď platí princíp "vigilantibus iura scripta sunt" (právo patrí bdelym), v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. Uvedené opakovane skonštatoval Najvyšší súd SR (sp.zn. 6MCdo/9/2012, sp.zn. 6Cdo 1/2012, sp.zn. 5Cdo 61/2012). Všeobecne totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov realite praktického života, a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka na podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov. Na túto vec sa vzťahuje viacero právnych predpisov (Občiansky zákonník, zákon o ochrane spotrebiteľa, zákon o spotrebiteľských úveroch, zákon o zmenkách), pričom je nepochybné, že vzhľadom na rozsiahlosť a dynamickosť právnej úpravy, spotrebiteľ nemôže dokonale poznať každý z vyššie uvedených zákonov. Neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti, mu nemôže byť na ujmu. Účelom spotrebiteľského práva je poskytnúť spotrebiteľovi ochranu v prípadoch, keď môže dodávateľ zneužiť neinformovanosť spotrebiteľa tým, že do zmluvy zakomponuje zmluvné podmienky, ktoré sú v neprospech spotrebiteľa.

Prvoradou úlohou každého súdu je v takýchto prípadoch ex offio skúmať prijateľnosť zmluvných podmienok a v prípade, že sú tieto neprijateľné, zabezpečiť rýchlu a účinnú ochranu spotrebiteľa. V rozsudku Európskeho súdneho dvora sp.zn. C-419/2011 zo dňa 14.03.2013 (Česká sporiteľňa, a.s. proti K. Q.) samotný Európsky súdny dvor v konaní pri uplatnení práva zo zmenky z úradnej moci skúmal postavenie odporcu ako spotrebiteľa. Podľa záverov tohto rozhodnutia napriek tomu, že v danom prípade sa jedná o vzťah uplatnený na základe zmenky ako abstraktného cenného papiera, je povinnosťou súdu skúmať postavenie odporcu ako spotrebiteľa.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok prvostupňového súdu ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p.

Výrok o trovách odvolacieho konania sa opiera o ustanovenie § 224 ods. 1 s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p.. Odporca bol úspešným účastníkom odvolacieho konania, trovy odvolacieho konania si však neuplatnil a z obsahu spisu mu vznik trov nevyplyva. Odvolací súd mu preto náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.